

Z HISTORII PROKURATURY

Gen. bryg. dr Adam Karol Kiełbiński
prokurator przy Najwyższym
Sądzie Wojskowym

Gen. bryg. dr Adam Karol Kiełbiński, syn Jana i Jarosławy z d. Kalińskiej, urodził się 24 grudnia 1886 r. w Kawsku, w powiecie stryjskim, województwo stanisławowskie (obecnie Ukraina). Jego ojciec był urzędnikiem.

W latach 1897–1899 uczęszczał do Gimnazjum w Stanisławowie, a w latach 1899–1905 do III Gimnazjum im. Króla Jana Sobieskiego w Krakowie, gdzie w dniu 21 czerwca 1905 r. otrzymał maturę.

Studiował na wydziałach prawa w Krakowie, Wiedniu i Lwowie. Wydział Prawa Uniwersytetu Franciszkańskiego we Lwowie, przekształcony w 1919 r. w Uniwersytet Jana Kazimierza we Lwowie, ukończył w 1909 r. zdaniem egzaminu państwowego. Uzyskał również tytuł doktora praw. W latach 1910–1914 r. wykonywał praktykę adwokacką, w tym od 5 września 1911 r. do 31 sierpnia 1913 r. w biurze dr. Mikołaja Klakurki w Myślenicach, a od 1 września 1913 r. do 31 sierpnia 1914 r. w kancelarii adwokackiej dr. Franciszka Jaglasza.

W dniu 3 listopada 1917 r. przed Sądem Apelacyjnym we Lwowie złożył egzamin adwokacki i został wpisany na listę adwokatów.

W dniu 5 marca 1919 r. Adam Karol Kiełbiński poślubił Józefę Klakurkę, z którą miał dwoje dzieci: syna Jerzego i córkę Marię.

Dr Mikołaj Klakurka, ojciec Józefy, żony Adama Karola Kiełbińskiego, był nie tylko adwokatem. Pełnił również urząd burmistrza Myślenic. Podczas sprawowania tej funkcji w 1894 r. przyczynił się do powstania Towarzystwa Gimnastycznego „Sokół” w Myślenicach. W rodzinie Mikołaja Klakurki panowała patriotyczna atmosfera, co miało wpływ na kształtowanie się i umocnienie takiej postawy u Adama Karola Kiełbińskiego.

Działalność niepodległościowa

Już od wczesnej młodości, od 1899 r., Adam Karol Kiełbiński angażował się w działalność niepodległościową. W latach 1904–1906 w Krakowie był członkiem tajnej niepodległościowej organizacji wojskowej. Brał również udział w działalności Polowych Drużyn Sokolich, które zostały założone w 1912 r. jako ochotnicza formacja paramilitarna powiązana z Polskim Towarzystwem Gimnastycznym „Sokół”. Po wybuchu I wojny światowej w 1914 r. wielu jej członków przystąpiło do Legionów Polskich, głównie do II Brygady pod dowództwem gen. Józefa Hallera. Zasilili też Legion Wschodni, utworzony we Lwowie w początkach sierpnia 1914 r. Adam Karol Kiełbiński do Legionów Polskich dołączył 14 sierpnia 1914 r. Brał m.in. udział w krwawych walkach II Brygady Legionów Polskich podczas kampanii karpackiej na przełomie 1914 i 1915 r. Brygada ta zyskała też miano Żelaznej Brygady jako wyraz szacunku dla jej wartości bojowej.

W 1915 r. odbył przeszkolenie wojskowe w szkole podchorążych w Maramaros Siget, w ówczesnych Austro-Węgrzech oraz Kamińsku. W czasie szkolenia był adiutantem komendy szkoły. Podczas I wojny

światowej walczył w szeregach Legionów Polskich oraz Polskiego Korpusu Posiłkowego. 16 grudnia 1915 r. został awansowany na stopień chorążego, a 1 listopada 1916 r. na stopień podporucznika piechoty w Legionach Polskich. Został ciężko ranny w czasie walk toczonych pod Lisowem w listopadzie 1915 r. Przez okres kilku kolejnych miesięcy leczył się w szpitalach w Opawie i Krakowie.

Od kwietnia do 26 listopada 1916 r. sprawował funkcję Komendanta Kompanii. Od 26 listopada 1916 r. do marca 1917 r. był Komendantem Placu i kierownikiem Powiatowej Komendy Zaciągu w Nasielsku i Pułtusku. Od marca 1917 r. do 19 sierpnia 1917 r. ponownie sprawował funkcję Komendanta Kompanii. W okresie od 19 sierpnia 1917 r. do 15 lutego 1918 r. sprawował funkcję oficera sądowego i referenta prawnego w II Brygadzie Legionów Polskich.

Z dniem 15 lutego 1918 r. objął funkcję prokuratora i referenta prawnego przy Dowództwie II Korpusu Wojska Polskiego.

Uczestniczył w bitwie pod Rarańczą (obecnie Ukraina) w dniach 15–16 lutego 1918 r., kiedy to oddziały II Brygady Legionów Polskich, pod dowództwem gen. Józefa Hallera, po otrzymaniu informacji o traktacie brzeskim, wypowiedziały posłuszeństwo dowództwu austro-węgierskiemu i przebiły się przez front austriacki, dążąc do połączenia się z jednostkami II Korpusu Polskiego w Rosji.

W maju 1918 r., koło miejscowości Kaniowo nad Dnieprem (obecnie Ukraina), brał udział w walkach pomiędzy oddziałami II Korpusu Polskiego dowodzonymi przez gen. Józefa Hallera, a oddziałami niemieckimi żądającymi złożenia broni i poddania się. Wobec wyczerpania się zapasów wojsko polskie zgodziło się na honorową kapitulację. Zgodnie z warunkami, które wynegocjowano podczas kapitulacji, żołnierze polscy mieli trafić do Warszawy. Niemcy złamali jednak te warunki i Polacy zostali skierowani do obozów jenieckich. Część z nich, wraz z gen. Józefem Hallerem, zdołała jednak stamtąd uciec i przedostać się za Dniepr. Adam Karol Kiełbiński zbiegł z transportu kolejowego. Po tym przedostał się do Kijowa, gdzie zgłosił się do Polskiej Organizacji Wojskowej. Z jej ramienia został wysłany na inspekcję jej tajnych placówek.

W Błękitnej Armii generała Józefa Hallera

Adam Karol Kiełbiński brał udział w organizowaniu Armii gen. Józefa Hallera, będącej największą polską formacją zbrojną na emigracji w czasie I wojny światowej i w ramach tego został skierowany do komendy tej Armii w Warszawie.

W czerwcu 1918 r. został awansowany na stopień kapitana, a w lipcu tego samego roku na stopień majora audytora w Armii gen. Józefa Hallera. W tym też roku został mianowany prokuratorem w stopniu podpułkownika.

W Armii gen. Józefa Hallera zajmował się m.in. organizacją sądownictwa w oddziałach polskich oraz sprawował funkcję przewodniczącego Komisji Prawnej Ustawodawczej, głównego referenta prawnego oraz prokuratora korpusu. W swym rozkazie gen. Józef Haller wyrażał mu podziękowania i uznanie za zorganizowanie sądownictwa w oddziałach polskich po przejściu II Brygady Legionów.

W dniu 31 października 1918 r. Adam Karol Kiełbiński został przyjęty do Wojska Polskiego z zatwierdzeniem posiadanego stopnia.

Służba dla wymiaru sprawiedliwości odrodzonej Rzeczypospolitej Polskiej

Adam Karol Kiełbiński od 1 listopada 1918 r. do 25 lutego 1919 r. pełnił służbę w Departamencie Prawnym Ministerstwa Spraw Wojskowych jako Naczelnik Wydziału Personalnego.

Szef Sztabu Generalnego gen. dyw. Tadeusz Rozwadowski w listopadzie 1918 r. przydzielił go do Okręgu Generalnego Lubelskiego i powierzył tymczasowo kierownictwo Sądu oraz stanowisko referenta prawnego Dowództwa Okręgu Generalnego Lubelskiego. Pełnił tam obowiązki sędziego. Rozkazem z dnia 26 marca 1919 r. przeniesiono go do Naczelnego Sądu Wojskowego w Warszawie, gdzie do 21 października 1921 r. pełnił służbę jako referent.

Rozkazem z 22 października 1921 r. przeniesiono go z Najwyższego Sądu Wojskowego na stanowisko sędziego orzekającego w Wojskowym Sądzie Okręgowym Nr VII w Poznaniu. W okresach od 12 stycznia 1922 r. do 15 maja 1922 r. i od 1 stycznia 1927 r. do 18 kwietnia 1927 r. pełnił obowiązki szefa tego sądu.

Decyzją Wydziału Izby Adwokatów we Lwowie z 8 maja 1924 r. skreślono Adama Karola Kiełbińskiego z listy adwokatów okręgu lwowskiego „na czas piastowania płatnego Urzędu Państwowego”, wskazując, że pełni funkcję podpułkownika przy Wojskowym Sądzie Okręgowym Nr VII w Poznaniu.

Rozporządzeniem Prezydenta Rzeczypospolitej z 11 stycznia 1925 r. zezwolono mu na przyjęcie i noszenie cudzoziemskiego (francuskiego) odznaczenia „Médaille Interalliée”, które było medalem alianckim nadawanym uczestnikom I wojny światowej walczącym po stronie Ententy.

Z dniem 1 stycznia 1927 r. został awansowany na stopień pułkownika w korpusie oficerów sądowych, a 17 marca 1927 r. mianowany prokuratorem przy Wojskowych Sądach Okręgowych.

31 marca 1927 r. został powołany na stanowisko prokuratora przy Wojskowym Sądzie Okręgowym Nr VII w Poznaniu, a w okresie od 3 października do 22 grudnia 1928 r. przeszedł III kurs przeszkolenia dla oficerów Korpusu Sądowego.

W dniu 7 stycznia 1931 r. został mianowany sędzią Najwyższego Sądu Wojskowego w Warszawie.

W dniu 31 sierpnia 1935 r. prezydent RP Ignacy Mościcki zwolnił Adama Karola Kielbińskiego ze stanowiska sędziego Najwyższego Sądu Wojskowego i mianował go prokuratorem przy Najwyższym Sądzie Wojskowym.

W opiniach służbowych Adama Karola Kielbińskiego oceniano jako wybitnego prawnika. W Rocznej Liście Kwalifikacyjnej za 1927 r. w rubryce „ogólna wartość dla służby” wskazano „Pod względem fachowości jako sędzia orzekający bardzo dobry”, a rubryce „ogólna wartość dla służby” „wybitna – na ogół przedstawia się jako osobistość nie przeciętna a wybitna, na której zawsze polegać można”, „wybitnie odpowiada na obecnym stanowisku i nadaje się na stanowisko prokuratorskie i sędziowskie przy N.S.W. jak również na prokuratora i szefa W.S.O.”

W Rocznej Liście Kwalifikacyjnej za 1936 r. wskazano m.in. „Wiadomości ogólnie nieprzeciętne. Posiada głęboką wiedzę prawniczą, dużo czyta i interesuje się wszelkimi zagadnieniami w tej dziedzinie”.

Adam Karol Kielbiński był autorem artykułów o tematyce prawnej i historycznej m.in. „Organizacja miasta Przemyśl w wiekach średnich”.

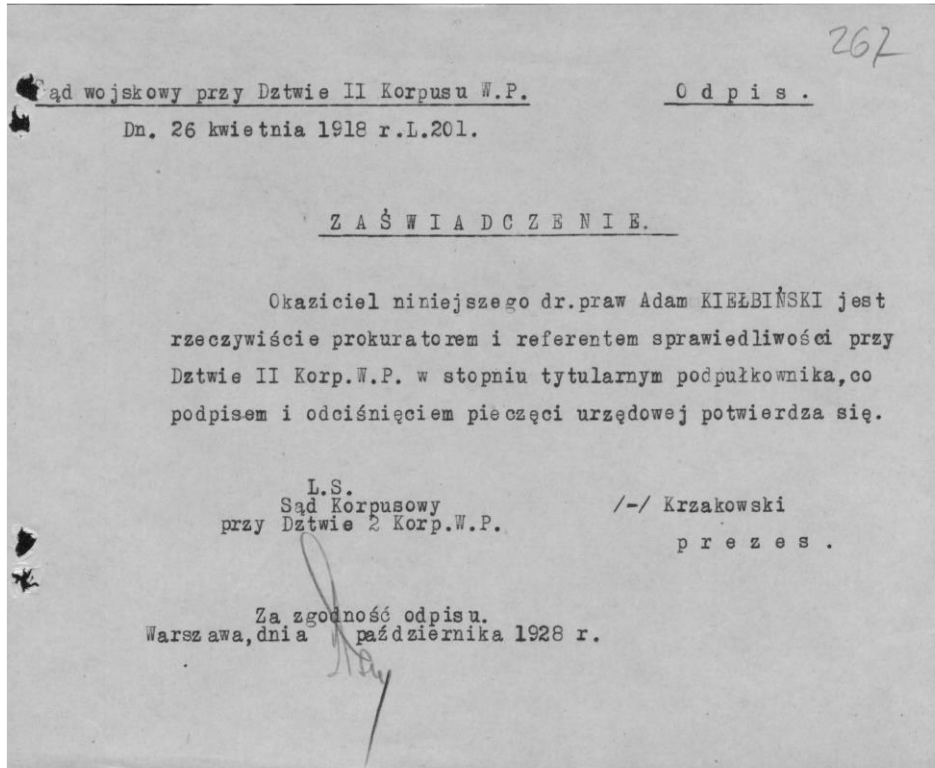
Po wybuchu II wojny światowej i agresji ZSRR na Polskę Adam Karol Kielbiński został aresztowany przez Sowietów, po czym był przetrzymywany w obozie, w Kozielsku. Wiosną 1940 r. został przetransportowany do Katynia i tam rozstrzelany. Jego ciało spoczywa na Polskim Cmentarzu Wojennym w Katyniu.

Postanowieniem ś.p. prezydenta RP prof. Lecha Kaczyńskiego z dnia 5 października 2007 r. został awansowany pośmiertnie do stopnia generała brygady. Awans został ogłoszony 9 listopada 2007 r. w Warszawie, w trakcie uroczystości „Katyń Pamiętamy – Uczcijmy Pamięć Bohaterów”.

Wielokrotnie odznaczany, w tym: Krzyżem Oficerskim Orderu Odrodzenia Polski, Krzyżem Niepodległości, Krzyżem Walecznych – czterokrotnie, Złotym Krzyżem Zasługi, Medalem Niepodległości, Medalem Pamiątkowym za wojnę 1918–1921 „Polska Swemu Obrońcy”, Medalem

Dziesięciolecia Odzyskanej Niepodległości, Odznaką za Rany i Kontuzje oraz Medalem Międzysojusznictwem „Médaille Interalliée”.

Odnoszony był m.in. za organizację polskiego sądownictwa wojskowego.

Zaświadczenie Sądu Wojskowego przy Dowództwie II Korpusu W.P. z dnia 26 kwietnia 1918 r. – Centralne Archiwum Wojskowe (sygn. I.480.759).

Nazwisko prokuratora Adama Kiełbińskiego zostało umieszczone na uroczyście odsłoniętej w siedzibie Prokuratury Krajowej w dniu 17 września 2020 r. tablicy, upamiętniającej prokuratorów Rzeczypospolitej Polskiej, którzy oddali życie za Ojczyznę w latach 1939–1945.

Życiorys Adama Karola Kiełbińskiego opracowano na podstawie materiałów Centralnego Archiwum Wojskowego im. majora Bolesława Wali-góry z Kolekcji Generałów i Osobistości (sygn. I.480.759).